

เรื่อง : โครงการ “สร้างเครื่องมือเพื่อบันทึกภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวมอแกน”

หมู่บ้านมอแกน อ่าวบอน อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ อ.คุระบุรี จ.พังงา

ผู้วิจัย : นายนิล กล้าทะเล และคณะ

บทคัดย่อ

โครงการ “สร้างเครื่องมือเพื่อบันทึกภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวมอแกน” หมู่บ้านมอแกน อ่าวบอน อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ อ.คุระบุรี จ.พังงา มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อสร้างเครื่องมือบันทึกภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวมอแกนได้ด้วยตนเอง เพื่อบันทึกภาษา องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวมอแกนได้ด้วยตนเอง และเพื่อสร้างความตระหนักในการฟื้นฟูภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวมอแกน

กระบวนการในการดำเนินงานโครงการ ฯ ได้มุ่งเน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสำคัญ โดยมีผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดกระบวนการทำงานในโครงการคือ ทีมวิจัยท้องถิ่นชาวมอแกน, ทีม พี่เลี้ยง, นักวิจัยด้านภาษาศาสตร์ และนักวิจัยด้านมานุษยวิทยาที่ศนา ซึ่งทั้งหมดนี้ได้เกิดกระบวนการทำงานร่วมกันที่สามารถส่งเสริมและสอดคล้องกับกิจกรรมในโครงการ ฯ ตามความถนัดของแต่ละฝ่าย

กิจกรรมที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานโครงการ ฯ ได้แก่ กิจกรรมชี้แจงโครงการ ฯ / จัดทำแผนที่หมู่บ้าน / แผนที่ทะเล, กิจกรรมหาระบบเขียนภาษามอแกน, กิจกรรมอบรมการใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล, กิจกรรมทดลองใช้เครื่องมือถ่ายภาพผ่านฟิล์มลอบและฟิล์มลวยเรือ, กิจกรรมการตรวจสอบระบบเขียนและการจัดทำแผนที่ทะเล, กิจกรรมการเขียนคำศัพท์และเรื่องเล่า, กิจกรรมการเก็บข้อมูลและเขียนข้อมูลแผนที่ทะเลหมู่เกาะสุรินทร์เหนือและใต้, กิจกรรมการตรวจสอบข้อมูล, กิจกรรมถอดบทเรียนและเวทีปิดโครงการวิจัย ฯ และกิจกรรมเข้าร่วมงานวันภาษาแม่สากล

ผลจากการดำเนินงานในโครงการ ฯ ทำให้เกิดเครื่องมือในการบันทึกภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในรูปแบบระบบเขียนภาษามอแกน ตัวอักษรไทย และการใช้กล้องถ่ายภาพ และกล้องวิดีโอในการบันทึก ซึ่งทีมวิจัยชาวมอแกนสามารถใช้เครื่องมือเหล่านี้ได้อย่างมั่นใจ นอกจากนี้ยังเกิดการรวบรวมองค์ความรู้ทางภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ เกิดการบันทึกคำศัพท์ เรื่องเล่า นิทาน และการบันทึกองค์ความรู้ชื่อเรียกและความหมายตามจุดต่าง ๆ ของทะเลหมู่เกาะสุรินทร์เหนือและใต้ในรูปแบบตัวหนังสือ และรูปแบบวิดีโอ โดยได้รวบรวมไว้ในหนังสือ “ลาญาน มอแกน” ซึ่งมีความหมายว่า เรื่องราวชาวมอแกน

ในการดำเนินงานตามโครงการ ฯ ดังกล่าว สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ ตลอดจนทำให้เกิดผลที่ได้รับทั้งในเชิงวิจัยและเชิงพัฒนา กล่าวคือ ได้เครื่องมือในการบันทึกภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้องค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับชาวมอแกน ชาวมอแกนเกิดความตระหนักในการฟื้นฟูภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง สามารถใช้เครื่องมือในการบันทึกองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ด้วยตนเองอย่างมั่นใจ และเกิดความภาคภูมิใจในการฟื้นฟูภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยตนเอง ตลอดจนได้เกิดความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ของตนเอง